

ФОРФЕЙТИНГ — ЯК ВИД КРЕДИТУВАННЯ

студентка Дворніченко Є. О.,

наук, керівник доц. Зайцев О. В.

Такий вид кредитування, як форфейтування, з'явився відносно нещодавно та використовується при фінансуванні експорту товарів виробничого призначення з терміном кредитування до кількох років. У багатьох країнах прийшли до висновку, що форфейтування може бути відносно недорогим, альтернативним іншим формам експортного фінансування, що застосовуються зараз, а отже форфейтинг — як вид кредитування є досить цікавою та актуальною темою.

Форфейтинг (від франц. а *forfait* — повністю) — це специфічна форма кредитування зовнішньоекономічних операцій шляхом купівлі комерційним банком (форфейтором) в експортера боргових зобов'язань, акцептованих імпортером, тобто експортер переуступає банку свої вимоги до покупців [1, с. 126-128.

Форфейтування з'явилося у відповідь на постійно зростаючий попит на міжнародні кредити, який не задовольнявся. На початку 60-х років, коли почав формуватися механізм форфейтингу, ринок продавців товарів виробничого призначення поступово перетворювався на ринок покупців цих товарів. Значний розвиток міжнародної торгівлі супроводжувався посиленням тенденції зростання вимог імпортерів подовжити термін традиційного 90-180-денного кредиту. Відродження торговельних відносин між країнами Західної та Східної Європи та зростаюча значущість у світовій торгівлі країн Азії, Африки та Латинської Америки створили багато фінансових перешкод для західних експортерів. Виникнення цих нових ринків припало на час, коли обтяжуючі інвестиційні зобов'язання фірм, що експортують, перешкоджали фінансуванню ними середньострокових кредитів постачальника за рахунок власних коштів [2]. Банки, що існували тоді, були не в змозі запропонувати послуги, яких потребували експортери. Швейцарія, яка традиційно виступала значним банківським центром та мала багаторічний досвід у фінансуванні міжнародної

торгівлі, стала одним з перших центрів та ринків форфейтування. З часом стало очевидним, що цей механізм потребує створення в межах традиційної функціональної структури банку спеціального підрозділу — філії, а згодом почали створюватися і спеціалізовані компанії, які здійснювали виключно форфейтування [3].

Форфейтинг — своєрідна форма кредитування експортерів, продавців при продажі товарів, вживана найчастіше в зовнішньоторговельних операціях. Банк (форфейтор) викупляє у експортера (продавця) грошове зобов'язання імпортера (покупця) сплатити куплений ним товар відразу ж після постачання товару і сам виробляє дострокову, повну або часткову оплату вартості товару експортерів. У подальшому, грошові кошти банку-форфейтору в оплату товару перераховує, сплачує імпортер, покупець, повідомлений, що оплату за нього зробив форфейтор. За дострокову оплату банк-форфейтор стягує з експортера процент.

Механізм форфейтингу використовується в двох видах операцій:

- у фінансових операціях — в цілях швидкої реалізації довгострокових фінансових зобов'язань;
- в експортних операціях — для сприяння вступу готівки експортерів, що надав кредит іноземному покупцеві.

Механізм здійснення операцій форфейтингу передбачає, що експортер виконав свої зобов'язання за контрактом і прагне інкасувати розрахункові документи імпортера шляхом їх продажу з метою отримання готівкових коштів. Покупцями (форфейтерами) стають банк або спеціалізована фірма. Вони беруть на себе комерційний ризик, пов'язаний з неплатоспроможністю імпортерів, без права регресу (обернення) документів на експортера.

Якщо імпортер не виступає першокласним позичальником, який має бездоганну репутацію, форфейтер вимагає в банку країни імпортера гарантію у формі авалю або безумовну та безвідзивну гарантію за борговими зобов'язаннями, які він хоче придбати. Виконання цієї умови має особливе значення з огляду на необоротність угоди, тому що в разі неплатежу боржником форфейтер, як на свою єдину гарантію, може покластися тільки на цю форму

банківської гарантії. Форфейтер при покупці боргових вимог відраховує проценти за весь термін, на який вони виписані (дисконтує векселі) та перетворює тим самим експортну угоду на готівкову. У цьому випадку експортер відповідає тільки за задовільне виготовлення та постачання товару та правильне оформлення документів за зобов'язаннями. Ця остання обставина разом з наявністю фіксованої процентної ставки, яка стягується з початку операції, робить форфейтинг досить привабливим видом фінансування. Форфейтер може зберігати придбані документи (витрачені ним кошти будуть розглядатися в цьому випадку як капіталовкладення) або може продати їх іншому форфейтеру теж на безоборотній основі, із настанням терміну платежу кінцевий власник документів пред'являє їх у банк для оплати.

Найбільший розвиток форфейтинг отримав в країнах, де відносно слабо розвинене державне кредитування експорту. Спочатку форфейтування здійснювалося комерційними банками, але у міру збільшення об'єму операцій стали створюватися також спеціалізовані інститути.

В даний час одним з основних центрів форфейтингу є Лондон, оскільки експорт багатьох європейських країн давно фінансується з Ситі, що ніколи не зволікав з освоєнням нових банківських технологій. Значна частина форфейтингового бізнесу сконцентрована також в Німеччині.

Таким чином, форфейтинг розвивається в різних фінансових центрах, причому наголошується щорічне зростання подібних операцій.

Список використаної літератури:

1. Зайцев, О.В. Гроші та кредит : конспект лекцій для студ. спец. 6.030508 "Фінанси і кредит", 6.030504 "Економіка підприємства", 6.030507 "Маркетинг", 6.030601 "Менеджмент і адміністрування" усіх форм навчання / О.В. Зайцев, О.В. Галахова. — Суми : СумДУ, 2009. — 150 с.

2. Росохата, А.С. Проблеми інвестування у фінансово-кредитній політиці банків України стосовно розвитку малого бізнесу / А.С. Росохата, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : тези доповідей науково-технічної

конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні та 60-річчю СумДУ, 21-25 квітня 2008 р. — Суми : СумДУ, 2008. — Т.2. — С. 165-166.

3. Іващенко, І.Ю. Міжнародний кредит та його використання в Україні / І.Ю. Іващенко, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку: тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні та 60-річчю СумДУ, 21-25 квітня 2008 р. - Суми: СумДУ, 2008. - Т.2. - С. 157-158.

Дворніченко, Є. О.

Форфейтинг - як вид кредитування [Текст] / Є. О. Дворніченко, О. В. Зайцев

// Економічні проблеми сталого розвитку : збірник тез доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні (21-24 квітня 2009 р.). - Суми : СумДУ, 2009. - Ч.1. - С. 217-218.